

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 913/2025
26.03.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића, Марије Терзић, Добриле Страјина и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Емир Јашаревић, адвокат из ..., против тужене Контроле летења Србије и Црне Горе „SMATSA“ д.о.о. Београд, чији је пуномоћник Немања Васиљевић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизијама тужиље и тужене, изјављеним против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3862/21 од 29.07.2024. године, у седници одржаној 26.03.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиље изјављена против ставова другог, трећег, четвртог и петог изреке пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3862/21 од 29.07.2024. године.

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против става првог изреке пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3862/21 од 29.07.2024. године.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена, ревизија тужене изјављена против става првог изреке пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3862/21 од 29.07.2024. године.

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви тужиље и тужене за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 1023/20 од 05.03.2021. године, ставом I изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље па је тужена обавезана да јој исплати на име неисплаћених зарада и накнада за период од 23.07.1993. године до 31.12.1993. године, 40.044,87 динара, са законском затезном каматом према Закону о висини стопе затезне камате почев од 25.01.1994. године до 24.12.2012. године, и према Закону о затезној камати почев од 25.12.2012. године па до исплате. Ставом II изреке, тужена је обавезана да тужиљи исплати на име неисплаћених зарада и накнада у периоду од 01.01.1994. године до 20.11.1995. године, износе, са законском затезном

каматом, наведене у том ставу изреке. Ставом III изреке, тужена је обавезана да тужиљи исплати на име неисплаћених разлика зараде и накнада у периоду од 20.11.1995. године до 29.02.1996. године, износи, са законском затезном каматом, наведене у том ставу изреке. Ставом IV изреке, тужена је обавезана да тужиљи исплати на име неисплаћене накнаде за регрес за годишњи одмор за 1994. и 1995. годину, износи, са законском затезном каматом, наведене у том ставу изреке. Ставом V изреке, тужена је обавезана да у корист тужиље на име доприноса за обавезно пензијско осигурање и на име доприноса за обавезно пензијско осигурање за стаж осигурања који се рачуна са увећаним трајањем уплати одговарајуће износи обавезних доприноса за пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање – Филијала Београд, а на износи зарада и накнада као и разлика зарада и накнада ближе утврђених у изреци ове пресуде за период од 25.01.1994. године до 29.02.1996. године. Ставом VI изреке, обавезана је тужена да тужиљи исплати на име накнаде нематеријалне штете због душевних болова због повреде угледа и части износ од 600.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 05.03.2021. године, као дана доношења пресуде па до исплате. Ставом VII изреке, обавезана је тужена да тужиљи исплати на име накнаде нематеријалне штете због претрпљених душевних болова због умањене животне активности износ од 1.200.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 05.03.2021. године, као дана доношења пресуде па до исплате и да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 1.331.100,00 динара, са законском затезном каматом почев од извршности првостепене пресуде до исплате.

Апелациони суд у Београду је, пресудом Гж1 3862/21 од 29.07.2024. године, ставом првим изреке, потврдио пресуду Првог основног суда у Београду П1 1023/20 од 05.03.2021. године у ставовима првом, другом, трећем, четвртном и петом изреке, а жалбу тужене у том делу, одбио, као неосновану. Ставом другим изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П1 1023/20 од 05.03.2021. године, у ставу шестом изреке, тако што је одбијен тужбени захтев тужиље којим је тражила да суд тужену обавезе да јој на име накнаде нематеријалне штете због душевних болова због повреде части и угледа исплати износ од 600.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 05.03.2021. године, као дана доношења пресуде па до исплате, као неоснован. Ставом трећим изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П1 1023/20 од 05.03.2021. године, у ставу седмом изреке, тако што је одбијен тужбени захтев тужиље којим је тражила да се обавезе тужена да јој на име накнаде нематеријалне штете због душевних болова због умањене животне активности исплати износ од 1.200.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 05.03.2021. године, као дана доношења пресуде па до исплате. Ставом четвртим изреке, преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу осмом изреке пресуде Првог основног суда у Београду П1 1023/20 од 05.03.2021. године, тако што је тужена обавезана да тужиљи исплати трошкове парничног поступка у износу од 694.350,00 динара, са законском затезном каматом почев од извршности пресуде до исплате. Ставом петим изреке, одбијен је захтев тужиље за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену благовремене ревизије изјавили су тужиља и тужена тако што тужиља правноснажну пресуду побија у ставовима другом, трећем, четвртном и петом изреке (преиначујући део) због погрешне примене материјалног права, док тужена, из истог разлога, изјављује посебну ревизију

против става првог изреке правноснажне пресуде позивајући се на одредбу члана 404. став 1. Закона о парничном поступку.

Тужила је доставила одговор на ревизију тужене а тужена је доставила одговор на ревизију тужиле, обе захтевајући накнаду трошкова ревизијског поступка.

Врховни суд је испитао правноснажну пресуду, у преиначујућем делу (ставови други, трећи, четврти и пети изреке) у смислу одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 18/20), и одредбе члана 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, бр. 10/23) па је утврдио да је ревизија тужиле неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је била у радном односу код правног претходника тужене, Савезне управе за контролу летења на радном месту „...“ до 23.07.1993. године, када јој је престао радни однос отказом уговора о раду. На основу правноснажне пресуде Четвртог општинског суда у Београду П1 343/93 од 18.01.1995. године, поништено је решење на основу ког је тужилци престао радни однос, па је тужила враћена на рад тако што је одређено да ће, до доношења новог акта о систематизацији и организацији радних места у Савезној управи за контролу летења, привремено обављати послове ... у КЛ ... у ОКЛ Београд. Вештачењем од стране судског вештака неуропсихијатра утврђено је да је тужила дугогодишњи болесник тако што је почев од 1973. године, имала повремене тегобе са ходањем које су се, при прегледима на које је одлазила, објашњавали обољењем кичме. После догађаја са штрајком и добијањем отказа ходање се погоршало, као последица хроничног неуролошког обољења које је чини неспособном за рад у проценту од 85%. Тужила је била учесник у штрајку који је организован из социо-економских разлога. У допису руководства претходника туженог, Колегијума директора СУКЛ од 20.07.1993. године, који је достављен свим радним јединицама наведено је, између осталог: „Да је активност штрајкачког одбора превазишла ниво синдикалне борбе забрањене Уставом и Законом и да су о томе обавештене надлежне институције Савезне владе и Војске Југославије; да евентуално проширење штрајка на све остале раднике СУКЛ коришћењем метода које нису примерене нормалном комуницирању, је поступак који може довести до подривања војне и одбрамбене моћи земље и директно предвиђене казнене одредбе за таква кривична дела; да се из тог разлога још једном упозоравају сви радници СУКЛ да ће према свима који својим одбијањем да раде доводе у питање војну и одбрамбену моћ земље бити предузете мере од стране надлежних органа у енергичном спречавању таквих појава, те да се позивају радници СУКЛ да се одмах јаве на посао и одговорно и професионално обављају радне задатке“. Тужила сматра да је таквим наводима повређена њена част и углед, као учесника штрајка.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је тужене обавезао да тужилци накнади нематеријалну штету на име претрпљених душевних болова због повреде угледа и части и на име претрпљених душевних болова због умањене животне активности, у смислу одредбе члана 200. Закона о облигационим односима, налазећи да је тужила неспособна за рад и да је код ње индикована прва

категорија инвалидности, да су јој част и углед повређени због престанка радног односа, а све то због учешћа у законитом штрајку.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду у делу за накнаду нематеријалне штете тако што је тај тужбени захтев тужиле одбио како по основу повреде части и угледа тако и по основу претрпљених душевних болова због умањене животне активности. По оцени другостепеног суда, то што је поништена одлука о отказу радног односа тужилу није разлог за признавање нематеријалне штете, имајући у виду да је тужилу оболела од хроничног неуролошког обољења пре отказа уговора о раду, док допис Колегијума директора СУКЛ од 20.07.1993. године, по својој садржини, није подобан да доведе до повреде части и угледа тужиле, како у њеном личном систему вредности, тако и у систему вредности средине у којој живи у односу на њену личну и професионалну репутацију, нити је у току поступка тужилу доказала објективне манифестације повреде тих правно заштићених добара, док је поништајем решења о престанку радног односа и враћањем тужиле на рад те накнадом изгубљене зараде и накнаде, остварена не само натурална реституција већ и позитивна рехабилитација тужиле. На тај начин, по оцени другостепеног суда, тужилу је добила сатисфакцију у вези са спорним догађајем те нема основа и за нематеријалну сатисфакцију кроз досуђивање накнаде нематеријалне штете у смислу одредбе члана 200. Закона о облигационим односима.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је, преиначењем првостепене пресуде, правилно применио материјално право.

Новчана накнада нематеријалне штете прописана је одредбом члана 200. став 1. Закона о облигационим односима тако што за претрпљене физичке болове, за претрпљене душевне болове због умањења животне активности, наружености, повреде угледа, части, слободе или права личности, смрти блиског лица, као и за страх, суд ће, ако нађе да околности случаја а нарочита јачина болова и страха и њихово трајање то оправдава, досудити правичну новчану накнаду, независно од накнаде материјалне штете, као и у њеном одсуству.

У конкретном случају, тужилу је оболела од хроничног неуролошког обољења због ког се отежано кретала пре него што јој тужени отказао уговор о раду, због учешћа у штрајку, па је, с тим у вези, решење којим јој је отказан уговор о раду поништено јер је она, у време док је трајао штрајк запослених, била на боловању. Дакле, то што код тужиле постоји умањена радна способност од 85% није у узрочно – последичној вези са незаконитим отказом уговора о раду већ је последица хроничног неуролошког обољења тужиле. Допис руководства правног претходника туженог, Колегијума директора СУКЛ од 20.07.1997. године, достављен свим радним јединицама послодавца, којим се указује на тешке последице које штрајк запослених може да има по војну одбрамбену моћ земље са позивом радницима да се одмах јаве и на посао и да одговорно и професионално обављају своје радне задатке, не садржи наводе лезионо подобне да повреде углед и част тужиле, посебно што није наведено њено име, нити је она, на било који начин учињена препознатљивом. Субјективни доживљај који тужилу има у погледу садржине тог дописа није основ за признавање тужилу новчане накнаде нематеријалне штете по основу повреде части и угледа у смислу одредбе члана 200. Закона о облигационим односима, како је правилно

закључио другостепени суд. Због тога, тужилца неосновано у ревизији указује на погрешну примену материјалног права.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка јер је донета правилном применом одредбе члана 153. став 2. и 154. Закона о парничном поступку, сразмерно успеху тужиле у парници.

На основу одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у ставу првом изреке.

Одредбом члана 404. став 1. Закона о парничном поступку прописано је да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија).

По оцени Врховног суда, у конкретном случају није потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, нити је потребно уједначавање судске праксе као ни ново тумачење права, па нису испуњени услови прописани одредбом члана 404. став 1. Закона о парничном поступку, за одлучивање о посебној ревизији тужене.

Предмет тражене правне заштите је накнада материјалне штете тужили на име неисплаћених зарада и накнада за период од 23.07.1993. године, до 29.02.1996. године. Побийана одлука којом је тужбени захтев тужиле усвојен донета је применом одредбе чланова 16., 155. и 172. став 1. Закона о облигационим односима, на основу утврђеног чињеничног стања да је тужили радни однос код тужене престао незаконитом одлуком која је поништен правноснажном одлуком суда, а тужилца враћена на рад. Тужени у ревизији не указује на разлоге због којих би његова ревизија била изузетно дозвољена у смислу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку, већ указује на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање у погледу његове пасивне легитимације, што није разлог за изјављивање посебне ревизије. С тим у вези за примену института посебне ревизије није од утицаја свака погрешна примена материјалног права на конкретно утврђено чињенично стање већ само она које је од општег значаја за остваривање и заштиту људских права и обезбеђење стандарда правичног суђења, што овде није случај.

На основу одредбе члана 404. став 2. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

Врховни суд је испитао дозвољеност ревизије тужене у смислу одредбе члана 410. став 2. тачка 5. Закона о парничном поступку и утврдио да ревизија није дозвољена.

Одредбом члана 441. Закона о парничном поступку, прописано је да је у парницама из радних спорова ревизија увек дозвољена у споровима о заснивању, постојању и престанку радног односа. У свим другим случајевима, ревизија није дозвољена, осим када се тужбени захтев односи на новчано потраживање. Тада се

примењује општи режим допуштености овог правног лека према вредности предмета спора побијаног дела у смислу одредбе члана 403. став 3. Закона о парничном поступку. Том одредбом закона прописано је да ревизија није дозвољена у имовинско-правним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Тужбу ради накнаде материјалне штете тужила је определила тужбеним захтевом од 12.10.2011. године по ком је вредност предмета спора побијаног дела 1.851.246,81 динар.

Имајући у виду да је побијаном одлуком решавано о имовинско правном спору у ком је побијана вредност предмета спора испод 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе, следи да ревизија тужене није дозвољена.

На основу одредбе члана 413. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у ставу трећем изреке.

Трошкови ревизијског поступка на име ангажовања пуномоћника, адвоката, за састав одговора на ревизију, тужилји и туженој нису били потребни у смислу одредбе члана 154. Закона о парничном поступку.

На основу одредбе члана 165. став 1. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у ставу четвртом изреке.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић